

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Lvdovici Molinæ, E Societate Iesv Theologiae Doctoris, &
Professoris, Commentaria, In primam D. Thomæ partem**

Molina, Luis de

Lugduni, 1622

Articvlvs I. Vtrum intellectus Angeli quandoque sit in potentia, quandoque
in actu. artic. 1.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73915)

Ad tertium negandum est, id omne concedendum fuisse in Angelis dum erant in via; quod in dignitatem illorum tunc cederet, si status ille id non postulabat. Negandum etiam est, consonantius esse dictis Sanctorum ut plurimum affirmantium incarnationem futuram non fuisse, si Adamus non peccasset, tunc Angelis eam reuelationem fuisse factam.

A moralibus in angelis: at ostendimus 1. 2. quæstione 51. art. 1. in nobis concedendos esse habitus primorum principiorum, qui qualitates sint menti superadditæ, genereturque ex assensibus primorum principiorum: ergo & in angelis sunt huiusmodi habitus concedendi, qui ex assensibus, & appetitionibus eorum generarentur, & in intellectu, & in voluntate: & quoniam fundamenta huius nostre sententiæ ibi iacta sunt, ne eadem multis in locis inutiliter repetantur, supercedo hoc loco à longiori hac de re disputatione.

QVÆSTIO LVIII.

De modo cognitionis angelicæ.

ARTICVLVS I.

Utrum intellectus Angeli quandoque sit in potentia, quandoque in actu.

Prima D. Thomæ conclusio.

PRIMA conclusio est. Angelus numquam est in potentia ad actum primum comparatione eorum, quæ potest naturaliter intelligere. Hæc ex eo est manifesta, quoniam ex sententia D. Thomæ Angelus creatus est repletus speciebus intelligibilibus eorum omnium, quæ potest naturaliter intelligere, per quas est in actu primo ad illa omnia intelligenda.

Secunda. Secunda est. Comparatione eorum, quæ diuinitus ei reuelantur, nihil prohibet esse in potentia ad actum primum, ut ad speciem intelligibilem, qua intelligat gratiam, aut donum supernaturale alicuius.

Tertia. Tertia est. Angelus potest esse in potentia ad actum secundum comparatione eorum, quæ naturaliter cognoscit, id est, potest esse in potentia ad actum cognoscendum eorum. Probatur, quia non cognoscit actu omnia simul: ergo poterit esse in potentia ad actum cognoscendum aliquorum.

Quarta. Quarta est. Comparatione visionis beatificæ, qua Verbum, & ea quæ in Verbo illi representantur, intuetur, Angelus beatus semper est in actu. Hæc patet, quoniam visio beatificæ, in qua supernaturalis beatitudo angeli est posita, nec omnino, nec ex parte potest corumpi, ut q. 12. art. 8. & 1. 2. dum esset de beatitudine sermo, ostendimus. Ad nouam verò reuelationem faciendam in Verbo, esse potest in potentia antequam fiat, ut art. 8. cicato dictum est. Utrum autem angelus cessare possit à suis ipsius cognitione, diximus q. 56. art. 1. disp. 1.

5. Conclusio An sint in Angelis habitus infusi & naturales.

Utrum verò in angelis sint concedendi habitus, tam infusi, quam naturales, scientiarum & virtutum, quos suis actibus, ad quos sunt in potentia naturali, comparent, si quis quærat, sequens quinta conclusio respondebit. In angelis negari non possunt habitus infusi, fidei & spei, dum fuerunt in via, & caritatis, atque gratiæ, qui perseverauerunt in eis, qui beatitudinem sunt adepti. Probatur, quoniam ex suis viribus elicere non poterunt actus supernaturales illarum virtutum, quibus vitam æternam promerentur, dum erant in via, neque modò actus supernaturales quos eliciunt in patria: ergo indigebant habitibus supernaturalibus earum, quibus, quoties vellent, elicere eos possent, qui quæ actus illos ad esse supernaturale eueherent.

6. Conclusio Angelos suis actibus comparare habitus.

Sexta conclusio. Præter species intelligibiles, concedendi sunt in angelis habitus acquisiti per actus, tam ex parte intellectus, quam ex parte voluntatis non secus ac in nobis. Probatur, quoniam par est ratio de habitibus primorum principiorum in nobis, & de habitibus tam intellectualibus, quæ

ARTICVLVS II.

Utrum Angelus possit simul multa intelligere.

DISPUTATIO I.

SENTENTIA D. Thomæ hoc loco est, angelos non posse simul cognoscere multa per modum multorum, posse tamen per modum vnius. Exempli gratia posse cognoscere simul multas partes continui, quando per modum vnius cognoscunt eas in toto, & posse cognoscere simul prædicatum & subiectum quando cognoscunt ea, ut partes totius propositionis: posse item cognoscere simul multa comparata, ut in vna comparatione conueniunt. Pro qua re ponit D. Thomas regulam sequentem. Quæ per vnam speciem, aut rationem intelligendi cognoscuntur, cognosci possunt per modum vnius ac proinde simul: quæ verò cognoscuntur per diuersas species, cognoscuntur in ista multorum, atque adeò nequeunt simul cognosci.

C Contraria sententia semper mihi visa est probabilior, nempe, non solum angelos, sed & nos, posse simul cognoscere multa per modum multorum: posseque simul cognoscere distinctis actibus ea, quæ representantur per distinctas species, non tamen æquè perfectè & intensè, ac si potentia ad vnum dumtaxat eorum attenderet: eò quòd pluribus in mentis minor est ad singula sensus. Nec desunt ex sectatoribus Dini Thomæ, iunioribus præsertim, qui non aliud D. Thomam asseuerare voluisse arbitrentur, quàm multa in modum multorum non posse æquè perfectè cognosci, ac si vnum dumtaxat cognoscere. Caietanus tamen hoc loco, & alij D. Thomæ antiquiores sectatores, D. Thomam existimasse arbitrantur, multa, per modum multorum, nulla ratione posse simul cognosci. Atque hæc sanè videtur eius mens fuisse.

D Quicquid tamen de mente D. Thomæ sit, probatur nostra sententia. Primò, quoniam angeli simul intelligunt suam substantiã, & res alias (cum enim ex sententia D. Thomæ, sectatorumque illius semper intelligant suam substantiam, ut quæst. 59. artic. 1. disputatione 2. dictum est, sanè, si nõ intelligerent simul alia, numquã ea intelligerent, quod est absurdum) sed substantia angeli, & res materiales non representantur angelis per eandem speciem, aut rationem intelligendi, eò quòd sua substantiam per ipsammet in ista speciei intelligibilis concurrentem, res verò materiales per species intelligant: ergo quæ representantur per distinctas rationes intelligendi, & quæ cognoscuntur distinctis actibus, possunt angeli simul percipere, atque adeò cognoscere simul possunt multa multorum in ista. Secundò, inferiores angeli simul possunt cognoscere hominem non esse lapidem, & res corporeas non esse Michaëlem Archangelum: sed hæc non

D. Thomæ sententia.

Angeli non possunt simul cognoscere multa per modum multorum.